

(ψηφιακά υπογεγραμμένο)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax: 210-2124524

Αθήνα, 05/02/2020

Αριθμ. Πρωτ.: 814/335671

Προς:

Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Προστασία του ελληνικού ελαιολάδου και προϊόντων ελιάς»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 2768/20-12-2019**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε η Βουλευτής **κ. Μ. Απατζίδη**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η στήριξη του αγροδιατροφικού τομέα αποτελεί στρατηγική επιλογή για την Κυβέρνηση της χώρας. Επιλογή που στοχεύει στον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού μοντέλου του κράτους και στην ενίσχυση της καινοτομίας, της εξωστρέφειας και της αγροτικής επιχειρηματικότητας. Αποτελεί δε πεποίθηση της ηγεσίας του ΥΠΑΑΤ, ότι ο κλάδος του ελληνικού ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς, διαθέτει ισχυρή δυναμική και μπορεί να διεκδικήσει με την κατάλληλη στρατηγική το μερίδιο της παγκόσμιας αγοράς που του αξίζει.

Παρά το γεγονός όμως ότι η χώρα μας κατέχει τη δεύτερη θέση στον κόσμο όσον αφορά στις εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών, με την αξία των εξαγωγών να αγγίζει τα 400 εκατομμύρια ευρώ και με το μεγαλύτερο μέρος να προέρχεται από τις ελιές Καλαμών, από τις οποίες εξάγεται το 80% της συνολικής παραγωγής, δηλαδή περίπου 40.000 τόνοι, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δεν εφησυχάζει.

Ως προς το ειδικότερο μείζον ζήτημα των ελληνοποιήσεων, η ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, έχοντας διακηρυγμένη πολιτική βούληση ως προς την πάταξη της εν λόγω μάστιγας, προτάσσει ως «εργαλεία» της την εντατικοποίηση και δημοσιοποίηση των ελέγχων καθώς επίσης και την αυστηριοποίηση του κυρωτικού πλαισίου. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχοντας ως στόχο την προστασία των συμφερόντων των παραγωγών, την εδραίωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στο προϊόν, την αποφυγή φαινομένων παραπλάνησής τους, την αποφυγή του φαινομένου των ελληνοποιήσεων, καθώς και

άλλων παράνομων πρακτικών, διενεργεί εντατικούς ελέγχους και στους τομείς του ελαιολάδου και της προϊόντων ελιάς.

Ειδικότερα, ο ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ είναι, μεταξύ άλλων, η αρμόδια αρχή για:

1. Τον έλεγχο και την πιστοποίηση των προϊόντων προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ),
2. Την απονομή του Ελληνικού Σήματος στο Εξαιρετικό παρθένο και Παρθένο Ελαιόλαδο.
3. Την απονομή Ελληνικού Σήματος στις Επιτραπέζιες Ελιές.

Από τα 107 Ελληνικά προϊόντα ΠΟΠ ή ΠΓΕ τα 30 είναι Ελαιόλαδα και τα 11 Επιτραπέζιες Ελιές.

Ο ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του διενεργεί ελέγχους και χορηγεί πιστοποίηση ή απονέμει το Ελληνικό Σήμα σε επιχειρήσεις παραγωγής, μεταποίησης, παρασκευής, συσκευασίας και εμπορίας Ελαιόλαδων και επιτραπέζιων ελιών.

Οι επιτόπιοι και διοικητικοί έλεγχοι αποσκοπούν:

- στη διαπίστωση της ορθής τήρησης των προδιαγραφών παραγωγής του κάθε ΠΟΠ/ΠΓΕ ελαιόλαδου και επιτραπέζιας ελιάς και
- στη διαπίστωση της ελληνικής προέλευσης της πρώτης ύλης για κάθε απονομή Ελληνικού Σήματος σε Εξαιρετικό Παρθένο και Παρθένο Ελαιόλαδο και Επιτραπέζια Ελιά.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά στα ελαιόλαδα και στις επιτραπέζιες Ελιές ΠΟΠ/ΠΓΕ ελέγχει:

1. Την προέλευση της πρώτης ύλης (*εντός ζώνης*), την παραγωγή (*πλήρης αντιστοιχία στρεμμάτων/ζώνων και παραγόμενου προϊόντος*), τη διαδικασία επεξεργασίας, συσκευασίας, αποθήκευσης, καθώς και τον τρόπο επισήμανσης του διακινούμενου προϊόντος προκειμένου να διαπιστωθεί η συμμόρφωση τις επιχείρησης με τις απαιτήσεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας ενώ πραγματοποιείται και διασταύρωση των εμπορικών εγγράφων (*δελτία αποστολής/τιμολόγια*) με τα αρχεία εισροών-εκροών που υποχρεούνται να τηρεί κάθε επιχείρηση που είναι ενταγμένη στο σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης, ώστε να διασφαλισθεί η σχέση μεταξύ κάθε παρτίδας εισροών-πρώτων υλών με κάθε παρτίδα εκροών-τελικών προϊόντων.
2. Την παραγωγή, τη ξεχωριστή αποθήκευση ανά είδος, καθώς και τις συνολικές εισροές – εκροές που έχει κάθε μονάδα μέσω των ελέγχων των επίσημων φορολογικών παραστατικών των μονάδων παραγωγής. Κάθε μονάδα υποχρεούται μέσω της υπογεγραμμένης σύμβασης πιστοποίησης να τηρεί και να αποστέλλει αρχεία εισροών/εκροών στον ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ για κάθε περίοδο παραγωγής, υποδείγματα των οποίων αποστέλλονται στις επιχειρήσεις αμέσως μετά την ένταξή τους στο σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης.
3. Τη συσκευασία – Εμπορία ΠΟΠ/ΠΓΕ προϊόντων μέσω αυστηρών ελέγχων στις αντίστοιχες μονάδες προς αποφυγή φαινομένων νοθείας ή/και ελληνοποιήσεων (έλεγχος των επίσημων φορολογικών παραστατικών, ποιοτικών χαρακτηριστικών, χημικών αναλύσεων), ενώ ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ικνηλασιμότητα και την ορθή χρήση της επισήμανσης τους. Κάθε μονάδα συσκευασίας/εμπορίας ΠΟΠ/ΠΓΕ προϊόντων υποχρεούται να τηρεί και να αποστέλλει στον ΕΛΓΟ-

ΔΗΜΗΤΡΑ αρχεία εισροών/εκροών κάθε έτος, υποδείγματα των οποίων αποστέλλονται στις επιχειρήσεις αμέσως μετά την ένταξή τους στο σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης αλλά και είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ.

Πέραν των ανωτέρω, πραγματοποιούνται δειγματοληψίες τελικού προϊόντος, διενεργούνται εργαστηριακές αναλύσεις και γίνονται έλεγχοι σε σημεία χονδρικής και λιανικής πώλησης, ώστε να προστατεύεται το πιστοποιημένο προϊόν από απομιμήσεις και αθέμιτο ανταγωνισμό.

Οι παραβάσεις που τυχόν διαπιστώνονται, κατά τη διενέργεια των ελέγχων παραπέμπονται στην αρμόδια Επιτροπή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων και προστίμων, ήτοι την αφαίρεση των ενδείξεων, την απόσυρση των προϊόντων και την επιβολή προστίμου αναλόγως της βαρύτητας της παρατυπίας ή της παράβασης.

Ο ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ διενεργεί ελέγχους στα σημεία χονδρικής και λιανικής πώλησης των προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ, διασφαλίζοντας την ορθή επισήμανση των προϊόντων αυτών και προστατεύοντας την καπήλευση των ονομασιών προέλευσης από προϊόντα που δεν πληρούν τις προδιαγραφές.

Περαιτέρω, ο ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ ελέγχει τις επιχειρήσεις με έδρα την Ελλάδα οι οποίες έχουν υποβάλει αίτηση για τη χρήση του Ελληνικού σήματος στα προϊόντα που παράγουν και διακινούν προκειμένου να διαπιστώσει την ελληνική προέλευση της πρώτης ύλης. Ο Οργανισμός εφαρμόζει τις εκάστοτε διατάξεις, όπως κάθε φορά ισχύουν, έχοντας ως βασική προτεραιότητα τη θωράκιση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των ελέγχων και του συστήματος πιστοποίησης.

Ειδικότερα, από τους ελέγχους που πραγματοποίησε εντός του 2019, αλλά και από ελέγχους των προηγούμενων ετών δεν διαπιστώθηκε ελληνοποίηση εισαγόμενων επιτραπέζιων ελιών από τις επιχειρήσεις που έχουν κάνει αίτηση για τη χρήση του Ελληνικού σήματος.

Ειδικότερα το 2019 ο ΕΛΓΟ πραγματοποίησε ελέγχους σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

ΕΤΟΣ	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ (ΠΟΠ/ΠΓΕ, ΕΛ. ΣΗΜΑ)	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΕΣ ΕΛΙΕΣ (ΠΟΠ/ΠΓΕ, ΕΛ. ΣΗΜΑ)
2019	158 επιχειρήσεις (252 προϊόντα)*	15 επιχειρήσεις (24 προϊόντα)*

**Κάθε επιχείρηση μπορεί να λάβει πιστοποίηση ή να λάβει το Ελληνικό Σήμα για περισσότερα του ενός προϊόντα*

Για την προάσπιση των συμφερόντων των καταναλωτών, καθώς και την αποτροπή και την αντιμετώπιση φαινομένων παραπλανητικής επισήμανσης που αφορούν ελληνοποιήσεις, ο ΕΦΕΤ επίσης διενεργεί στοχευμένους ελέγχους βάσει καταγγελιών/αναφορών.

Περαιτέρω, η Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων βρίσκεται σε καθημερινή επικοινωνία με τις αντίστοιχες αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ και με

τις αντίστοιχες ΔΑΟΚ σε όλη την Επικράτεια, καταβάλλοντας συνεχείς προσπάθειες, ώστε να τηρείται η νομιμότητα και να διασφαλίζεται το συμφέρον όλων των νόμιμων συναλλασσόμενων και των παραγωγών.

Δυστυχώς με ευθύνη της απελθούσας Κυβέρνησης, υπήρξαν λιγότεροι έλεγχοι σε όλα τα εμβληματικά προϊόντα μας. Ειδικότερα, από τους ελέγχους που πραγματοποίησε ο ΕΛΓΟ εντός του 2019, αλλά και από ελέγχους των προηγούμενων ετών δεν διαπιστώθηκε ελληνοποίηση εισαγόμενων επιτραπέζιων ελιών από τις επιχειρήσεις που έχουν κάνει αίτηση για τη χρήση του Ελληνικού σήματος. Αποτελεί δε σαφής βούληση της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΑΑΤ οι διενεργούμενοι έλεγχοι –ιδίως- στους συνοριακούς σταθμούς να εντατικοποιηθούν, να γίνουν στοχευμένοι (λαμβάνοντας υπ' όψη μεταξύ άλλων και τυχόν υποβληθείσες καταγγελίες) και συνδυασμένοι. Η δε νέα διοίκηση του ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ πρόκειται να προχωρήσει στις απαραίτητες ενέργειες ώστε να υλοποιηθούν το συντομότερο δυνατό οι κεντρικές πολιτικές προτεραιότητες της Κυβέρνησης.

Αναλυτικότερα, το άμεσο επόμενο διάστημα δρομολογείται:

- η θέσπιση ενός νέου θεσμικού πλαισίου, το οποίο θα διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα των διανεργούμενων ελέγχων, την άρση των αλληλοεπικαλύψεων αρμοδιοτήτων μεταξύ των ελεγκτικών αρχών και την αυστηροποίηση των επαπειλούμενων κυρώσεων και διοικητικών μέτρων στους παραβάτες, ειδικά δε στους παραβάτες οι οποίοι ελληνοποιούν προϊόντα παραβιάζοντας το πλαίσιο που διέπει τα Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ),
 - η διάθεση του συνόλου των τελών που εισπράττει ο ΕΛΓΟ- ΔΗΜΗΤΡΑ αποκλειστικά για τη διενέργεια ελέγχων,
 - η ανά τακτά χρονικά διαστήματα δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων στον ιστότοπο του οργανισμού,
 - η ενιαιοποίηση των βάσεων δεδομένων σε μια πλατφόρμα, η οποία να είναι διασυνδεδεμένη με το taxisnet προκειμένου να διασταυρώνονται τα δηλωθέντα και να δημιουργηθεί σύστημα καταγραφής των υποτρόπων και
 - η συνεχής και σύμφωνη με τις ευρωπαϊκές επιταγές εκπαίδευση των ελεγκτών ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται στις ολοένα αυξημένες απαιτήσεις του έργου τους.
- Επισημαίνεται ότι υπάρχει δέσμευση να εξεταστούν με τα συναρμόδια Υπουργεία προτάσεις για την αύξηση του προσωπικού του ΕΛΓΟ -ΔΗΜΗΤΡΑ, δεδομένου ότι η υποστελέχωσή του Οργανισμού επηρεάζει αρνητικά το ελεγκτικό του έργο.

Εξάλλου, όπως τονίζεται και στο από 22 Νοεμβρίου 2019 Δελτίο Τύπου της Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η αντιμετώπιση των ελληνοποιήσεων είναι διακηρυγμένη πολιτική βούληση της Κυβέρνησης με εργαλεία την εντατικοποίηση και τη δημοσιοποίηση των ελέγχων, την αυστηριοποίηση του κυρωτικού πλαισίου σε ό,τι αφορά στους παραβάτες και ειδικά στους παραβάτες οι οποίοι ελληνοποιούν προϊόντα, παραβιάζοντας το πλαίσιο που διέπει τα Προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ. Για τους παραβάτες αυτούς στόχευση της νέας πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι να επιβάλλονται κυρώσεις για τρία έως τέσσερα αδικήματα αντί του ενός και συγκεκριμένα για παραβίαση του ΠΟΠ, αθέμιτο ανταγωνισμό, παραπλάνηση του καταναλωτή και ενδεχομένως νοθεία.

Επίσης, ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων επανέλαβε κατά τη διάρκεια της τελετής παράδοσης – παραλαβής της διοίκησης του ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ τον Νοέμβριο, τη στόχευσή του να αυστηροποιηθούν οι έλεγχοι προκειμένου να

εκλείψουν φαινόμενα παράνομων ελληνοποιήσεων και νοθείας των αγροτικών προϊόντων, μέσω της δημιουργίας ενός αυστηρότερου κυρωτικού πλαισίου.

Τέλος, επισημαίνεται ότι στην τακτική σύνοδο του Συμβουλίου Υπουργών Γεωργίας και Αλιείας που πραγματοποιήθηκε στις 16 και 17 Δεκεμβρίου στις Βρυξέλλες, στην οποία συμμετείχε ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, τέθηκε και το θέμα της απάτης στα τρόφιμα και επισημάνθηκε η αναγκαιότητα διασυνοριακής συνεργασίας των Αρχών, προκειμένου να αντιμετωπίσουν εγκλήματα που σχετίζονται με τα τρόφιμα και των οποίων η εγκληματική δράση υπερβαίνει τα εθνικά σύνορα. Στο ανωτέρω Συμβούλιο, ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στο θέμα της επισήμανσης (labelling) των προϊόντων και στην ανάγκη αναγραφής της προέλευσης στα τρόφιμα, καθώς αυτή συνδέεται με την απαίτηση των καταναλωτών για ακριβέστερη πληροφόρηση, αλλά και με τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά μιας σειράς ευρωπαϊκών προϊόντων, ιδιαίτερα των παραδοσιακών.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Γραφείο κ. Υπουργού
2. Υπουργείο Οικονομικών
Γραφείο κ. Υπουργού
3. Βουλευτή κα Μ. Απατζίδη